

Uzrok sudara brodova opremljenih radarom

Kap. Aleksić Maroje

Na prvi pogled izgleda smiješno, ali stvarno mnogi sudari ne bi se bili dogodili, da jedan ili oba broda nijesu imali radar.

Poznata je istina da neki brodovi pouzdavajući se u radar plove pretjeranom brzinom ili bez dovoljne pažnje ili pak na način da ugrožavaju druge brodove. Ovi brodovi kreću se kao i neki automobili kršeći saobraćajne propise.

Posljedice jednog sudara na moru su mnogo zamašnije nego li je to slučaj kod automobila. Za vozača automobila je važno da se koncentriše na svoja kola, da pazi pred sobom, desno i lijevo, te pozadi u ogledalu i da ima brzu koordinaciju između oka, ruku i nožnih kontrola. Obično će svaki vozač u slučaju smanjene vidljivosti na jedan metar, odmah i usporiti brzinu kola na manju od ljudskog hoda.

Brodski navigator koji se suviše pouzda u svoj radar, u izvjesnim prilikama naći će se u tijesnom položaju. Može se desiti da slika na ekranu ima neka slijepa mjesta i radi toga je nepotpuna, ili da gusta morska prašina prouzrokovana jakim vjetrom, potamni sliku predmeta kojeg bi se inače vidjelo, ili pak da neka mala ribarica ili drvena brodice tako slabo odrazuje elektrovalove, da njihova slika ostane na ekranu neopažena. Osim toga može navigator da vrši osmatranje sa radarom na prekratko odstojanje, tako da mu drugi brod neopaženo dođe na takovu udaljenost da je sudar neizbježan. Nije uvijek podesno da se u slučaju opasnosti smanji brzina, jer ako brod previše izgubi na brzini, slabo sluša kormilo, naročito u plitkim vodama, prema tome

navigator mora pažljivo pratiti kretanje drugog broda i tako mjenjati kurs da ne dozvoli da se razvije neka tijesna ili opasna situacija.

Kako riješiti ovaj problem? Prvo, što bi neko promislio, bilo bi da se skinu radari sa brodova, ali to bi bilo slično kao uklanjanje svih vozila sa cesta obzirom na nesreće koje se događaju. Možda bi se moglo razmatrati da li su radari ispunili očekivanja ili ne. To bi bilo također krivi prijedlog, pošto je dokazano, da su radari, poznatih izrada, ispravni.

Krivica je jedino do ljudi koji rukuju radarom. Nije dovoljno baciti površan pogled na ekran. Ovako osmatranje ne vodi ničemu, potrebno je savjesno pratiti kretanje predmeta. Važno je također da navigatoru bude uvijek jasno da li je smjernica postavljena u smjeru sjever-jug ili u smjeru pramca broda. Navigator koji u lijepom vremenu neprestano vježba sa radarom dobro će ga upoznati tako da će ga u lošem vremenu moći upotrebljavati sa više povjerenja. Mnogo bi se moglo naučiti na kratkotrajnim radar kursovima, koji bi se mogli održavati po nautičkim školama. Ove kurseve nebi trebalo da posjećuju samo mladi oficiri nego i stariji oficiri, te zapovjednici, koji su svoja navigaciona iskustva stekli prije izuma radara. Treba imati u vidu da je radar na trgovačkim brodovima jedna poslijeratna novost. Ukratko, htjeli, ne htjeli radar treba da ostane u upotrebi, ali treba imati uvijek na umu da je radar samo pomagalo u navigaciji, a ne automatski peljar.